Ольга Романюк

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Нині якість професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів, зокрема і початкової школи, розглядається через поняття «професійна компетентність» і напряму пов'язана з упровадженням компетентнісного підходу. Під поняттям компетентнісний підхід маємо на увазі спрямованість процесу навчання на функціонування і розвиток ключових та предметних компетенцій майбутніх учителів, які визначають здатність особистості вирішувати певні життєві проблеми відповідно до набутих знань та засвоєної системи цінностей. Коли йдеться про майбутніх учителів початкової школи, що будуть навчати дітей іноземним мовам, то, насамперед, потрібно акцентувати увагу на їхній іншомовній підготовці.

Загальновідомо, що період навчання у початковій школі – дуже важливий для інтелектуального, фізичного, емоційного та соціального розвитку дитини. Засвоєння учнями молодшого шкільного віку програмних знань безпосередньо пов'язується з розвитком елементарних навичок навчальної діяльності, планомірного й диференційованого сприйняття навчального матеріалу, пізнавальної активності, адекватної самооцінки та формування навичок спільної з ровесниками діяльності. Навчальна діяльність у початковій школі набуває специфічного змісту, що зумовлено особливостями формування та розвитку пізнавальних інтересів учнів, емоційно-вольової та мотиваційної сфери, особливостями поведінки, яка стає домінуючою. Закладені у змісті й методах навчання можливості успішної реалізації програмних знань й умінь відбудуться лише за умови ефективного педагогічного керівництва.

Мета дослідження – з'ясувати аспекти іншомовної підготовки майбутнього вчителя початкової школи.

Майбутнім учителям іноземної мови у початкових класах необхідно вміти працювати над розвитком сприймання школярів, адже у процесі навчально-пізнавальної діяльності учнів молодшого шкільного віку важливе значення має саме розвиток процесу сприймання. Якщо вчитель не враховує психологічну природу цього процесу, це може негативно відобразитись на рівні розуміння та запам'ятовування учнями навчального матеріалу. Доцільно враховувати вікові особливості учнів, їхні інтереси та використовувати наочність (сюжетні малюнки, ілюстрації, комікси, діафільми, комп'ютерні навчальні ігри, кінофільми тощо) для ефективного розвитку функції сприймання. Запам'ятовування унаочненого матеріалу відбувається набагато швидше та ефективніше, особливо у процесі активної інтелектуальної діяльності. Учні запам'ятовують невимушено й легко той матеріал, який викликає позитивні емоції, є привабливим для

них і містить важливу та цікаву інформацію [3]. Мислення дітей молодшого шкільного віку є недосконалим, конкретним, наочно-образним, не розвиненим логічно; не вміючи оперувати абстрактними категоріями, учні цього віку опановують конкретний мовленнєвий матеріал на властивому їм рівні. Тому особливу увагу у процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи слід приділити знанням вікової психології. Студенти мають добре знати вікові особливості учнів початкових класів та їхні потреби і вміти співвідносити ці інтереси із розвитком їхньої мовленнєвої діяльності. Вікові особливості учнів молодшого шкільного віку такі:

- образне сприймання та запам'ятовування;
- мимовільність уваги, її орієнтація на сильний подразник;
- підвищена емоційність сприйняття;
- імпульсивність, недовільність вольових зусиль;
- велика роль навчальної гри у процесі пізнавальної діяльності;
- схильність дітей до копіювання, наслідування у діях;
- конкретне або наочно-образне мислення;
- екстенсивний характер пізнання навколишнього світу [1].

Розглядаючи мовленнєву діяльність учнів молодшого шкільного віку у процесі вивчення іноземної мови, учитель має пам'ятати, що:

– у дітей, які починають вивчати іноземну мову, мовленнєві механізми вже сформовані, тож не можна зовсім абстрагуватися від рідної мови на уроках іноземної, але рідна мова повинна використовуватись у певних межах, коли це доцільно (пояснення мовного і мовленнєвого матеріалу, семантизація окремих мовних явищ, переклад для перевірки розуміння), і сприяти свідомому опануванню мовним і мовленнєвим матеріалом;

– характерною особливістю пам'яті дітей є здатність копіювати. Вони з легкістю опановують матеріал із привабливим ритмом і мелодикою (вірші, пісні, римівки), але з обов'язковою копіткою роботою щодо формування міцних навичок і розвитку вмінь використання мовного і мовленнєвого матеріалу в усному й писемному мовленні за допомогою різноманітних вправ, які мають бути цікавими і практичними з точки зору повторюваності лексики, граматики і мовних функцій. Вони повинні бути простими, зрозумілими, відповідати вмінням дітей, бути посильними й водночас стимулювати їхні пізнавальні інтереси. Письмові завдання мають бути чітко сплановані, особливо для дітей шести років на початку навчання, які ще не мають відпрацьованих умінь механічного письма рідною мовою [2];

– формування комунікативної компетенції молодших школярів є ефективним, якщо воно супроводжується відповідним зоровим унаочненням та іншими видами діяльності, притаманними дітям молодшого шкільного

віку: ігровою, руховою, музичною, драматичною, художньою;

– низький рівень розвитку операцій планування молодших школярів, недостатність мовних засобів є причиною утруднень, які виникають під час монологічного висловлювання та писемного мовлення. Учні розгублюються, відчувають дискомфорт. Тому зорова і слухова опора є обов'язковими. Більше часу відводиться у початковій школі на говоріння та аудіювання, а на письмові форми роботи – лише до 20 % часу, тому що природними видами мовленнєвої діяльності дітей молодшого шкільного віку є усні: вони краще слухають і говорять, ніж читають і пишуть. Водночас говоріння молодших школярів є стереотипним, відтворюючим і тільки за умови виконання вправ з різних видів мовленнєвої діяльності учні усвідомлюють й запам'ятовують матеріал на властивому саме їм рівні розуміння;

– навчання граматичних явищ не виділяється в окремі аспекти. Граматичний матеріал подається без пояснень граматичних правил, як ми звикли це робити. Граматика подається імпліцитно. Не варто перевантажувати урок надмірними поясненнями, а якщо необхідно щось пояснити, робити це потрібно у доступній формі, наприклад, у вигляді казки;

– ситуативне мовлення – характерне для дітей молодшого шкільного віку. Вважається, що діалогічне мовлення природніше для них. Воно є емоційнішою формою спілкування, в якому значну роль відіграють жести, міміка та паралінгвістичні засоби. Імпульсивність, характерні прояви психомоторного стану зумовлюють появу у мовленні дітей вигуків, виразів оцінювального характеру, екстралінгвістичних дій, що характерно саме для діалогічного мовлення. Адже вираження емоцій екстралінгвістичними засобами сприймається дітьми охоче, воно є зрозумілішим і доступним для них [4];

– розвиваючи пізнавальну активність дітей, учитель сприяє розвитку пізнавальної спрямованості, яка виявляється у готовності дитини здійснювати активний пошук під час розв'язування тих чи інших проблем, здатності побачити нове в старому, добре знайомому, у прагненні до пізнання, до пошуку засобів задоволення жадоби до знань;

– драматизація – ще один дієвий засіб навчання та розвитку дітей молодшого шкільного віку. Використовуючи драматизацію і рольові ігри на уроках іноземної мови, учитель сприяє розвитку уяви, фантазії учнів, їх творчих здібностей, допомагає їм подолати мовленнєвий бар'єр і засвоювати мовний та мовленнєвий матеріал у комунікативних ситуаціях, що надає учням можливість удосконалювати мовні та мовленнєві навички й уміння і зміцнює їх упевненість у своїх силах. Така форма роботи навчає працювати в групі, толерантно ставиться один до одного. Використання жестів міміки, рухів під час гри, знімає напругу і створює атмосферу довіри, комфорту [4].

Змінюється роль учителя. Він повинен бути терплячим і справедливим, не практикувати висміювання, передражнювання, кепкування і не дозволяти іншим дітям робити це, ставитися з розумінням до потреб дітей, час від часу давати їм ручну роботу (малювати, вирізати, клеїти, розфарбовувати тощо), працювати над виправленням помилок разом з учнями, готувати матеріали, в яких використовувати казки, ігри, вірші, пісні. У цьому віці діти дуже вразливі до зовнішнього впливу навчально-виховного процесу. Вони здатні відчувати задоволення від досягнутих успіхів і мають стійкий інтерес до виконання ускладнених завдань. Діти із захопленням вивчатимуть мову, якщо зміст навчальної програми відповідатиме їхнім уявленням, віковим особливостям та інтересам, а вчитель враховуватиме психологічні особливості учнів молодшого шкільного віку. Саме внутрішній світ учителя, його досвід, емоції, захопленість своєю справою, професійна майстерність відіграють велику роль у формуванні особистості учня та впливають на його успіхи і невдачі та гарантують якісне опанування ІМ.

Список використаних джерел

1. Андреев В. И. Проверь себя: десять тестов оценки интеллигентности конкурентоспособного и творческого потенциала личности / В. И. Андреев. – М.: Нар. образование, 1994. – 64 с.
2. Буренко В. Об’єктивні умови переходу початкової школи на нову структуру і зміст навчання. Методичні поради / В. Буренко // Іноземні мови в навчальних закладах. – 2002. – № 1–2. – С. 18–22.
3. Дубина Л. Т. Використання театралізованої педагогіки у підготовці майбутніх учителів початкових класів: автореф. дис. … канд. пед. наук. – К., 2004.
4. Загальна психологія: навч. посібник / О. Скрипченко, Л. Волинська, З. Огороднійчук та ін. – К.: А.П.Н., 1999. – 463 с.

Оксана Руденко

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Інвестування відіграє важливу роль в економіці та є базою, на якій ґрунтується економічний розвиток суспільства в цілому. В умовах конкурентної, політики і трансформаційних змін розвиток національної економіки залежить від ступеня інвестиційної активності. При цьому прагнення одержати доход достатній для відновлення і приросту економічного потенціалу, змушує шукати напрямки ефективного вкладення власних коштів і залучати більшу кількість інвесторів [1]. Трансформаційні процеси економіки України відбуваються досить